

Finansiella instrument är alla typer av instrument som är avsedda för handel på värdepappersmarknaden. Dessa kan delas in i komplexa och icke komplexa instrument. Innan du handlar med ett finansiellt instrument är vi skyldiga att försäkra oss om att du har tillräcklig kunskap och erfarenhet för att förstå egenskaperna och riskerna med instrumentet. Nedan hittar du information om de viktigaste egenskaperna och riskerna hos en typ av instrument som du visat intresse för. Om du inte har tillräcklig kunskap och erfarenhet är vår rekommendation att du inte handlar med detta instrument.

Introduktion

En aktie är en andel i ett aktiebolag. Den ger ägaren rätt till en del av bolagets aktiekapital, eventuella vinstutdelning samt rösträtt på bolagsstämman. En aktie kan både stiga och falla i värde.

Det finns publika och privata aktiebolag. Aktier i publika aktiebolag köps och säljs på handelsplatser där aktuella köp- och säljkurser normalt noteras. Det finns olika kategorier av handelsplatser, till exempel reglerade marknader och handelsplattformar.

Detta material vänder sig till dig som vill handla med aktier, konvertibler eller aktiekorgscertifikat som är noterade på reglerade marknader.

Så fungerar aktier

Aktier i ett aktiebolag ger ägaren rätt till en andel av bolagets aktiekapital. För aktiebolaget är aktien ett sätt att finansiera verksamheten, medan det för aktieägaren är en kapitalplacering.

Aktier kan ge avkastning dels genom att kvarhållna vinster ökar företagets och därmed aktiens värde (aktiekursen stiger), dels genom att bolaget ger utdelning om det går med vinst.

Aktiekursen bestäms på marknaden där säljare och köpare möts. Kursen påverkas i första hand av utbud och efterfrågan på den aktuella aktien, vilket i sin tur styrs av investerarnas bedömning av bolagets framtida vinster. Efterfrågan på bolagets produkter och tjänster, teknikutveckling, förändringar i ledningen och bolagets konkurrenssituation är viktiga faktorer som kan spela in i investerarnas bedömning. Aktiekurser kan också påverkas av externa faktorer såsom det allmänna marknadsläget, konjunktur- och ränteutveckling, politiska beslut samt börskurser på utländska marknader.

Aktier ger också rösträtt på bolagsstämman. Det finns olika serier av aktier, vanligtvis A- och B-aktier. A-aktier har normalt ett högre röstvärde än B-aktier.

Så fungerar konvertibler

En konvertibel är ett räntebärande instrument (ett skuldebrev) utgivet av ett aktiebolag, som ger innehavaren rätten att under en bestämd tidsperiod byta sin fordran mot aktier. Konverteringen sker till en förutbestämd kurs, konverteringskursen, som bland annat påverkas av den underliggande aktiens kurs och av marknadsräntan.

Under löptiden får innehavaren av konvertibeln avkastning i form av en i förväg bestämd ränta. Den så kallade kupongräntan är vanligtvis högre än utdelningen i utbytesaktierna. Konvertibelkursen uttrycks i procent av det nominella värdet på konvertibeln.

Olika konvertibler har olika villkor. Det är därför viktigt att du tar del av de specifika villkoren innan du gör din investering. Till skillnad från aktier ger konvertibler ingen rösträtt på bolagsstämman.

Så fungerar aktiekorgscertifikat

Certifikat på aktiekorgar, eller aktiekorgscertifikat, är kopplade till prisutvecklingen på en underliggande korg av aktier. Ett exempel kan vara en likaviktad korg av alla aktier i indexet OMXS30.

Aktiekorgscertifikat är konstruerade för att ge en bredare exponering än en enskild aktie, ibland med ett tema eller en specifik strategi bakom. Värdet på certifikatet ändras med prisutvecklingen på de underliggande aktierna i korgen. En placering i ett aktiekorgscertifikat innebär ofta en ökad riskspridning jämfört med att investera i en specifik aktie, men precis som vid investeringar i aktier kan du förlora delar av eller hela ditt investerade kapital. Däremot kan du aldrig förlora mer än vad du har investerat.

Ytterligare en skillnad mellan aktiekorgscertifikat och aktier är att du med aktiekorgscertifikat har en motpartsrisk mot utgivaren, det vill säga SEB. Det betyder att din placering kan bli värdelös till exempel vid en rekonstruktion eller om utgivaren går i konkurs.

Det finns många olika typer av aktiekorgscertifikat och det är viktigt att du sätter dig in i de specifika villkoren, egenskaperna och riskerna för det certifikat du vill investera i.

För vem passar aktier, konvertibler och aktiekorgscertifikat ?

Historiskt har aktier gett högre avkastning än traditionella ränteplaceringar, men kursen på aktier kan variera kraftigt. Därför är aktier främst en placering för dig som är beredd att ta en högre risk för att få möjlighet till högre avkastning. Av samma anledning lämpar sig aktier främst för ett långsiktigt sparande.

En investering i konvertibler innebär att du under löptiden får avkastning i form av ränta. Vid löptidens utgång har du möjlighet att konvertera till aktier till en förutbestämd kurs. Konvertibler kan därför vara en lämplig investering för den som vill ha en stabil avkastning och som samtidigt vill kunna ta del av aktiens värdeutveckling vid en konvertering.

Aktiekorgscertifikat passar olika typer av investerare som vill ha möjlighet till bättre avkastning än motsvarande aktieindex. Med aktiekorgscertifikat har du möjlighet att få exponering mot annars svåråtkomliga marknader i till exempel Europa, Nordamerika och Asien. Aktiekorgscertifikat kan därmed användas för att sprida risken i din portfölj mellan olika marknader.

Handel med aktier

Aktier i publika aktiebolag köps och säljs på handelsplatser där aktuella köp- och säljkurser normalt noteras. Även konvertibler och aktiekorgscertifikat är noterade på börsen, där de kan köpas och säljas under löptiden. Det finns i huvudsak två typer av handelsplatser:

- Reglerad marknadsplats, till exempel Nasdaq OMX (Stockholmsbörsen). En reglerad marknad drivs med tillstånd från Finansinspektionen och har regler som ska skydda investeraren, till exempel genom att säkerställa att handel och prissättning fungerar väl. För aktier som handlas på en reglerad marknad ställs höga krav vad gäller ex. storlek på bolaget, ägarspridning och offentlig redovisning.
- Handelsplattform – MTF (Multilateral Trading Facility). Tillhandahålls av en börs eller av ett värdepappersinstitut. Exempel på handelsplattformar är Aktietorget och Nordic MTF. Typiskt sett ställs det lägre krav i form av exempelvis informationsgivning på aktier som handlas på en handelsplattform jämfört med aktier som handlas på en reglerad marknad.

För att handla med aktier, konvertibler och aktiekorgscertifikat behöver du en depå, ett vp-konto/servicekonto eller ett investeringssparkonto (ISK). Du kan också handla med dessa instrument i vissa kapitalförsäkringar.

Risk

Begreppet risk betecknar i investeringssammanhang sannolikheten för att det investerade kapitalet kommer att minska i värde. En högre risk medför ofta större möjlighet till hög avkastning, men ökar samtidigt risken att förlora pengar.

Aktier

Kursen på aktier kan variera kraftigt, i synnerhet på kort sikt. Aktier rekommenderas därför främst för ett långsiktigt sparande.

Risken kan variera mellan olika aktier, till exempel mellan små och stora bolag eller mellan olika branscher. Genom att placera i aktier i flera olika bolag eller i olika branscher kan du minska den totala risken i din placering. Du behöver löpande följa upp utvecklingen på dina aktier och ta egna initiativ till omplaceringar.

Placerar du i aktier som noteras i utländsk valuta kan värdet på placeringen påverkas av svängningar i valutakurserna.

De pengar som investeras i aktier kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att du får tillbaka det investerade beloppet. Skulle ett aktiebolag gå i konkurs kan du förlora hela ditt investerade belopp.

Konvertibler

Konvertibler har normalt lägre risk än aktier eftersom du får tillbaka det nominella beloppet på förfallodagen om du väljer att inte konvertera till aktier. Det är dock under förutsättning att bolaget kan betala tillbaka sin skuld. Skulle bolaget få stora ekonomiska problem, till exempel vid en konkurs, har ägarna av konvertibler rätt att få tillbaka sina pengar framför aktieägarna.

Kursen på en konvertibel påverkas av flera faktorer, bland annat de faktorer som påverkar aktiekurser (se ovan). De pengar som investeras i konvertibler kan både öka och minska i värde om du väljer att sälja din konvertibel under löptiden.

Placerar du i konvertibler som noteras i utländsk valuta kan värdet på placeringen påverkas av svängningar i valutakurserna.

Aktiekorgscertifikat

Handel med aktiekorgscertifikat ger generellt möjlighet till hög avkastning samtidigt som risken att förlora en stor del eller hela det investerade kapitalet är hög. Risken kan variera beroende på hur många bolag och vilka bolag som finns i korgen. Du kan dock aldrig förlora mer än vad du har investerat.

Vid handel med certifikat tar du en kreditrisk på utgivaren (i detta fall SEB). Om utgivaren går i konkurs kan din placering bli värdelös. Under vissa perioder kan det också vara svårt eller omöjligt att sälja produkten. Det kan till exempel inträffa vid bristande likviditet i marknaden eller då handeln på marknadsplatsen stängs på grund av marknadsavbrott eller vid tekniska fel. Detta kallas likviditetsrisk.

Om den underliggande aktiekorgen handlas i annan valuta än svenska kronor kan värdet på placeringen även påverkas av eventuella valutakursförändringar mellan dessa valutor.

Hävtångsprodukter utgivna av olika marknadsaktörer är ofta konstruerade på olika sätt och kan därför vara svåra att jämföra. En närmare beskrivning av den produkt du ska handla med hittar du i produktens faktablad eller slutliga villkor.

Kostnader

När du handlar med aktier, konvertibler och aktiekorgscertifikat betalar du normalt ett kurtagage, som beräknas i procent på instrumentets pris. Vissa aktörer tar ut ett minimikurtagage. Handlar du med utländska aktier är kurtagaget högre. För aktier som handlas i annan valuta än svenska kronor tillkommer även en kostnad för valutaväxlingen. Att omvandla konvertibler till aktier medför normalt inga kostnader.

Vid handel med SEB:s aktiekorgscertifikat utgår förutom kurtagage även en finansieringskostnad och/eller en administrationsavgift, som uttrycks i procent på årsbasis. Den andel som kan hänföras till en dag dras dagligen från värdet på din placering. Vilka kostnader som gäller för respektive produkt framgår av produktens slutliga villkor.

Viktiga begrepp

Nyemission

Vid nyemission ger bolaget ut nya aktier, för att få in nytt kapital från aktieägarna. Oftast får aktieägarna teckningsrätter som kan användas för att köpa aktier i nyemissionen till en fastställd kurs, eller säljas på börsen före teckningstidens slut. Om du inte använt eller sålt teckningsrätterna före teckningstidens slut förfaller rätterna värdelösa.

Vid till exempel en nyemission 1:4 får du en teckningsrätt per innehavd aktie. Du behöver fyra teckningsrätter för att teckna en ny aktie till emissionskurs. Är innehavet inte jämnt delbart med fyra kan du antingen köpa till fler rätter eller sälja överskjutande rätter.

Fondemission

En fondemission ökar aktiekapitalet utan att aktieägarna behöver skjuta till pengar. Istället för bolaget över pengar från övrigt eget kapital till aktiekapitalet. Anledningen kan vara att bolaget vill få en bättre kreditvärdighet.

Vid en fondemission får aktieägarna fler aktier i bolaget i förhållande till hur många aktier han eller hon äger. Vid till exempel en fondemission 1:3 får du en ny aktie för tre innehavda aktier. Om innehavet inte är jämnt delbart med tre får du oftast delrätter på varje överskjutande aktie, som kan säljas via börsen. Om du inte sålt delrätterna före teckningstidens slut förfaller de värdelösa.

Split/omvänd split

Anledningen till en split kan vara att minska kursen på aktien till en mer attraktiv nivå för att öka handeln i aktien på börsen. Bolaget ökar antalet aktier utan att aktiekapitalet ändras. Vid en split 2:1 har du dubbelt så många aktier efter spliten som före. Omvänt kan en sammanläggning (omvänd split) göras om kursen har sjunkit kraftigt.

Mer information

Mer information om SEB:s aktiekorgscertifikat hittar du på seb.se under börshandlade produkter. En fullständig beskrivning av de specifika egenskaperna och riskerna hos den produkt du ska handla med hittar du i produktens faktablad och slutliga villkor. Ytterligare information hittar du även i SEB:s offentliggjorda Grundprospekt för Certifikat- och Warrantprogram.

i Tänk på att:

- Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Värdet på finansiella instrument kan både öka och minska och det är inte säkert att du får tillbaka hela det investerade kapitalet.
- För att handla med dessa instrument ska du själv sätta dig in i de avtal och villkor som gäller för handel med finansiella instrument. Vilket avtal som tillämpas beror på vilket instrument du ska handla i.
- Vissa instrument förutsätter att du är skyldig att leverera betalningar i framtiden. Det är viktigt att du har beredskap att möta dina åtaganden.
- Kontrollera uppgifterna på avräkningsnotan samt annan rapportering kring dina innehav och reklamera omgående eventuella fel.
- Bevaka löpande värdeförändringen på dina innehav och positioner.
- Du är själv ansvarig för att vidta de åtgärder som krävs för att minska risken för förluster.
- Be alltid om kompletterande marknadsföringsmaterial eller ytterligare information som närmare beskriver det finansiella instrument som du är intresserad av.

Erfarenhetsfrågor

Hur lång erfarenhet har du av att använda denna typ av instrument?

- Ingen erfarenhet
 Under 1 år
 1 till 5 år
 Mer än 5 år

Vilket är det genomsnittliga beloppet för dina affärer i denna typ av instrument?

- Upp till 50 000
 Upp till 100 000
 Upp till 250 000
 Upp till 500 000
 Över 500 000

Ungefär hur många affärer per år har du gjort i denna typ av instrument?

- Upp till 2
 Upp till 5
 Upp till 10
 Fler än 10

1. Vad styr avkastningen på en aktie i störst utsträckning?

- A) Aktiens historiska kursutveckling
 - B) Den allmänna börsutvecklingen
 - C) Bolagets förväntade vinstutveckling
-

2. För vilken typ av sparande lämpar sig aktier främst?

- A) För sparande på kort sikt
 - B) För den som vill ha stabil avkastning
 - C) För ett långsiktigt sparande
-

3. Hur mycket kan du förlora när du placerar i aktier?

- A) Hela det belopp du har placerat
 - B) Mer än vad du har placerat
 - C) Ingenting, du är alltid garanterad det belopp du har placerat
-

4. Vilket påstående stämmer?

- A) Utländska aktier har ofta låg risk
 - B) Alla aktier har samma risknivå
 - C) Risken kan variera mellan olika aktier
-